

Elhunyt Hont Ferenc

A Kulturális Minisztérium, a Magyar Színházművészeti Szövetség és a Magyar Színházi Intézet közli, hogy március 11-én, életének 72. évében elhunyt Hont Ferenc, Kossuth-díjas színházi rendező, esztéta, az irodalomtudományok kandidátusa, a Magyar Színházi Intézet nyugalmazott igazgatója. Halála a magyar művészeti élet nagy vesztesége. Temetéséről később intézkednek.

A XX. századi magyar színházi élet egyik legsokoldalúbb és leghatásosabb egyéniségét veszítettük el. Az elmúlt nyáron még itt köszönthettük a szabadtéri játékok előadásain. Abban a városban, mely sok évtizedes, gazdag pályafutásának legfontosabb állomása volt. Fialat éveinek párizsi tanulmányútja után, 1927. május 11-én közölte a Délmagyarországban a Szegedi Szabadtéri Játékok létrehozásának ötletét. S bár ezt örültségnek nevezték és mereven elutasították, mégis ő a szabadtéri játékok szellemi atyja. Annak ellenére, hogy az első előadás nem az ő rendezésében került színre. De

1932-ben már ő és fiatal társai dolgoztak a Dóm téren, s munkáját nagyban támogatták barátai, a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának tagjai, Buday György, Ortutay Gyula, Radnóti Miklós, Erdet Ferenc, Baróti Dezső, Tolnai-Gábor és mások. Az ő segítségével lett meg az első szabadtéri Tragédia — vetített díszleteivel, hétezer főnyi közönség előtt.

A felszabadulás után kiemelkedő szerepet töltött be a megújuló magyar színházi kultúra irányításában, a Színház- és Színház-történeti Múzeum, a Filmtudományi Intézet, majd a Színház- és Színház-tudományi Intézet vezetője lett. Emellett oktató, rendező, elméleti műveken dolgozott. Ott volt a Szegedi Szabadtéri Játékok feltámasztásának bölcsőjénél. Két évvel ezelőtt, emlékeit sorolva óhaját is megfogalmazta: „Elkészítettem Az ember tragédiája újabb rendezői elképzelését: féltörzsként, mozgatható alumíniumfelületre vetített díszletekkel. Lehet, hogy ez is megvalósul egyszer...” Ez immár testamentuma.

Emlékezés az alapításra

Tanácsülés Sándorfalván

Sándorfalva alapításának 100. évfordulója alkalmából tegnap, hétfőn emléktűzést tartott a nagyközség pártbizottsága, tanácsa és népfőntbizottsága a művelődési otthon nagyertermében. Ott volt dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, Jáhni László, a szegedi járási pártbizottság első titkára, Szabó Jánosné, a Csongrád megyei tanács általános elnökhelyettese és Nagy István, a népfőnt megyei bizottságának elnöke is.

Az ünnepi ülést Király József, a sándorfalvi párt- és titkára nyitotta meg. Dr. Ocsai József, a sándorfalvi nagyközségi tanács elnöke mondott emlékbeszédet, amelyben ismertette a nagyközség eltelt száz évét. Juratovics Aladár, Sándorfalva országgyűlési képviselője köszöntötte a centenárium alkalmából az ünnepelőket, akik az ülést az emlékpark száz tölgyfáját ültették el.

Megkezdődött a főiskolai diákhét

A folyosón óriási plakát: „Melyiket akarjátok? XIII. Nagy Kopaszt, vagy I. (Nagy?) Moholót?” A választásra parancsoló kérdés tegnap este több mint indokolt volt a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. A díszteremben nyüzsgött négy évfolyam rendkívüli napokra éhez diákserege, a zaj pedig akkor erősödött föl igazán, amikor egymás után koronás-palástos ifjak lépkedtek be több-kevesebb méltósággal leendő alattvalóik elé. Pontosabban közülük csak egy, a megválasztandó diákkirály tarthat majd igényt az uralkodói jogkör egyhetes előnyeire.

„A hajdani bolondünnepek alatt fordult így meg a világ” — kezdte kortesbeszédét az egyik uralkodópályázó, majd társaival együtt meghirdette programját. Szerepelt ezek között diákigazolvány rendszeresítése a szegedi vendéglátóipari egységekbe éppúgy, mint a főiskolai előadásokon lényeg és töltelékszöveg arányának műszeres mérési javaslata.

A tetőpont a szavazás volt. A zajsztintméről munkában: egetverő ribillióval végül nem XIII. Nagy Kopaszt, hanem a harmadévesek jelöltjét tartotta évfolyama hangereje méltónak a magas tisztségre. O lett tehát a főiskolai diákhétén az intézmény legfőbb hatalma — III. (éves) László néven. (Polgári nevét — illő lojalitásból — hadd ne írjuk le mi sem.) „Királyi ukáza” kiadatása után dr. Moholó Károly, a főiskola főigazgatója ünnepélyesen átadta neki a hatalmat egy hétre. Az új-

Az egyik királyjelölt — agitálás közben

donsult uralkodó pedig mind- ehhez illő méltósággal telepedett le trónjára, oldalán a szemrevaló királyhóval.

Ezzel a tréfás-ünnepélyes, kedves eseménnyel megke-

dődött a diákhét a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. A rendezvénysorozat a diákkirály megválasztása után az évfolyamok szellemi vetélkedőjével folytatódott.

Meghalt Vaszy Viktor

Tegnap, 76 éves korában, meghalt Vaszy Viktor, a Szegedi Nemzeti Színház és a Szegedi Szimfonikus Zenekar nyugalmazott zeneigazgatója, a Zenebarátok Kórusának vezetője, a Szocialista Kultúráért, az Erdemes Művész, a Munka Érdemrend, a Kiváló Művész, Szeged város alkotói díja, a Csongrád megyei tanács alkotói díja és a Szocialista Magyarországi Érdemrend kitüntetője.

Pár hónapja hívott telefonon, alig ismertem a hangját. Szegény Szatmári Géza meghalt — suttogta rekedten —, elmegyünk valahányan. Hátborzongató volt ilyennek hallani, kivált, hogy az ő egészségi állapotáról is aggasztó hírek jártak. Amikor 1975 őszén nyugdíjba ment, még merész tervek foglalkoztatták. Föl is folyt az önértékelés, ha valaki szóba hozta a nyugalmasabb éveket: egy igazgató elmelet nyugdíjba, de a zenész soha. Valóban, hetven fölött sem dolgozott másként, mintha az évek nyomtalanul szálltak volna tova, úgy tűnt, Vaszy Viktor is kortalan muzsikussá a nagy karmesterek, a két lábán járó klasszikusok bámulatos generációjából. Szem- és fültanúk mesélték, az utóbbi hetek-hónapok koncertjein, a fővárosban vagy másutt, nagyszerű dolgokat produkált a pulpituson, döbbenetes víziói támadtak. Azt viszont már aligha látta a közönség, milyen fáradtan érkezett és milyen kiemelt tisztelettel a hangversenyekről, muzsikussáit valószínűleg rémületbe ejtette — de ott fenn, a pódiumon, évtizedek óta fiatalodott, hiszen csak a zenét hallotta, csak azzal foglalkozott, mintha kiscserélt volna. Érezte, tudta talán, hogy közel a vég?

Mi furcsa azonosságokat terem a sors? Minden idők egyik legnagyobb operakarmestere utóljára Verdi hatását, a Falstaffot mutatja be a szegedi társulattal. Nem a Nabuccót, a Szicíliai vecsernyét, a Normát, az Ivan Szuszanyint, nem a Prokofjevet, a Mathist, nem Egk Peer Gyntjét, Gotovac Erőjét, nem von Einem operáit, a Dantont és az Öreg hölgyet, melyekkel pedig operatársulatot, annak olyan repertoárt teremtett Szegeden, ne megyszer a budapesti bemutatókat megelőzve, hogy messze földön csodájára jártak. Élete a zene bűvöletében és szolgálatában telt el, s hogy nekünk, szegedieknek többet jelentett Vaszy

Viktor, mint általában a magyar zenekultúrának, nemcsak az érthető elfoglaltságnak tudható be: kétszer szervezett és alapozott meg itt színházi operát, létrehozta a szimfonikus zenekart, műhatatlanok érdemei a szabadtéri játékok felújításában és felvirágoztatásában, a Zenebarátok Kórusának megalapításában, pedagógiai munkássága révén egész sor kiváló énekest, zenekari játékost bocsátott szármayra, s mint zeneszerzőnek sem hiányzott neve a koncertműsorokról. Mindez természetesen nemcsak helyi jelentőségű.

Abban a házban született 1903-ban Budapesten, ahol Molnár Ferenc bájos gyermekhőse, Nemecsek Ernő lakott. Zenészcsaládban, környezetben nőt fel, hamar egyedülre fogták, tíz évesen már komponált. Zeneszerzői tanulmányait 1919 őszén Molnár Antalnál kezdte, később Kodálynál folytatta, és ő volt az utolsó Koessler-növendék Bartók, Dohnányi, Kodály, Weiner Leó után. 1925-ben hangzott el először nyilvánosan saját kompozíciója, s ebben az esztendőben mutatkozott be karmestertként is a budapesti Gellért-szálló halljában, a Székesfővárosi Zenekarral. 1929-től a budapesti Egyetemi Énekkar karrigazgatója, 1935-től pedig a hírneves Palestrina Kórus, amellyel hat évig dolgozott, előkészítve a Te Deumot Kodálynak, Bartók Cantata profanáját Dohnányinak, s volt bátorasága együttesével Rómában megszólaltatni a Missa papae Marcellit is. Közeli munkatársának fogadta Bartók Béla, több közös koncertjükön zongorázott Bartók, s Vaszy vezényelte a Divertimento és a Hegedűverseny első hazai bemutatóját. 1941–44-ig Kolozsvárott dolgozott, s több

muzsikusa vele tartott Szegedre is, amikor rábízták a felszabadult Magyarország első operatársulatát. Tulajdonképpen azokban az években sikerült olyan együttest teremteni vidéken, hogy a vállalkozás mértéke, súlya kötelező érvényűvé vált később is: amit Vaszy kénytelen-kellemetlen abbahagyott a negyvenes évek végén, 1957-től folytatta maig, látványos eredményekkel.

Igazgató úrnak szolgált a boldog-boldogtalan azóta is, hogy pár éve nem vett részt közvetlenül a város zenei életének irányításában. Nyugdíjazása után, egy beszélgetés alkalmával, elmondta, mi minden foglalkoztatja a karmestert, a zeneszerzőt. Szeretné írásban rögzíteni emlékeit a két világháború közti hazai zenekultúra nagy korszakáról, s végezetül papírra vetni gondolatait a zenekarvezetés művészetéről. Nem mondta ki, sem sejtetni engedte, úgy szeretné befejezni, mint Bach a Fuga művészetével. Életét tegnap délelőtt, színházi próba közben, mégis Verdi utolsó operájának dallamai kísérték át a halhatatlanságba. A tragikus Verdi egyetlen igazi vígoperáját, a Falstaffot dirigálta... Nikolényi István

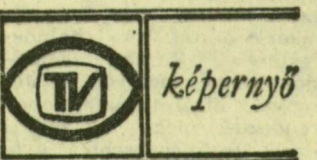
Ünnep, megemlékezés

A nőnapot a tévében is megünnepelték. Mészáros Márta mozikikerével, a Kilen hónap című filmmel — a napján. De a nőnapnak az előestjét is megtartották, bemutatták a G. Szabó Judit írásából készült tévéjátékot (Megérjük a pénzünket!), és egy dokumentumfilmet, melyben a nőmozgalom küldője nemzetiségű képviselői beszéltek — nőkről, nőként, mindenkinek, aki hallgatta őket.

Megérjük a pénzünket — mondtuk G. Szabó Judittal szerdán (7-én!), mert lassanként minden ünnepünk eltűnik. Nem úgy, hogy elfeledkezünk róluk, ellenkezőleg: Megtartjuk, megemlékezünk, megüljük ahányszor csak lehet, de leginkább az ünnep előtt ünnepelünk, egy nappal, kettővel, egy héttel, kinek, hol, hogyan jön ki a lépés. Mikkorra elérkezik az

ünnep napja, belefáradunk az egészbe.

Lehet, hogy az „előeste” miatti (elismerem: egészen személyes, maszek, külön bejáratú, ezért talán fölöslegesen ide citált) bosszankodás az oka, de valahogy nem jött a vidámság az emlegetett tévéjátékból, pedig vártuk, tudván, hogy vidám írásokból készült. Látszott viszont, hogy különálló kis sztorik szolgáltatták a „nyersanyagot” Karinthy Márton rendezőnek, aki nem arra koncentrált, hogy egységbe ötvözze ezeket, csak arra, hogy egymáshoz ragassza. Mint hogy a történetek egy családról szólnak (életképek munkás hétköznapiokról, ahogy ez nőnap előestjén dukál), a ragasztás nem volt nagy kunszt, annál inkább, hogy kitűnő színészeket nyert meg a rendező a szereplésre. Azért csodálkozunk, mert Ruttkai Evának, Kállai Ferencnek, Inke Lászlónak, de még a fiataloknak, Jani Ildikónak, Gálffy Lászlónak, Andrez Katinak is nehéz lehetett valami vonzót találni a rengeteg szürkeségben, az elcsépezt frázisok, családi álkonfliktusok, közhelyes mama-, papa- és gyerekszerepek között. Dicséretükre: ha már vállalták, tettek is sok mindent. Megpróbáltak egy-két ironikus-önironikus foltot ejteni a népszínműves bájlólgáson; Ruttkai Eva foltozott legtöbbet, úgy is, mint

a játékbeli anya, úgy is, mint színész.

Napjaink Júliája, az NDK tévéfilm sem mondott sokkal többet, mint hogy: megérjük a pénzünket. A műsor főcíme ugyanis: Mai témák — külföldi tévéjátékműhelyekből. Mármint, ha a magyar nézők látják, hogy külföldön, például az NDK-ban is készülnek ugyanolyan lapos, közhelyes, édeskesen hazudós, funkcióltan formabontással művészkedő filmek, mint itthon, talán nagyobb mértékkel viselkednek ez utóbbiak, a honi készítmények iránt. A monstre (a műsoridő hosszúságát értjük) NDK tévéfilm megtekintése után azonban csak arra jutottunk: nem szorulunk importra, effélékből van elég nekünk is.

A szegedi körzeti stúdió „Újítsd meg magad!” címmel jól szerkesztett, érdekes műsorral emlékezett a nagy árvízre az évfordulón. Tóth Béla író (aki élményszerű „meséjével” örvendeztette meg a nézőt), Papp Gyula, a városi tanács elnöke és dr. Simády Béla, az ATIVIZIC igazgatója szavai egészítették ki a gondosan válogatott gazdag dokumentum- és képanyagot.

A műsor író-szerkesztője Fülöp János volt, az operatőrök: Kléner György és Rozsnyai Aladár. A rendező Bortha Attila.

S. E.

Közlekedési vetélkedő, diákoknak

Az elmúlt hét végén 20 általános iskola és 16 középiskola tanintézet diákjai vettek részt a szegedi közlekedési vetélkedő döntőjén. Az úttörők kerékpárral, a középiskolások pedig már kismotorokkal rajtolhattak a gyakorlati és ügyességi versenyen; illetve a motorosok már terepen is bemutatták, hogy urai a kis gépeknek. Érdekességként kell megjegyezni, hogy a középiskolások A-kategóriájában két olyan tanuló is indult,

akik még általános iskolásokként a magyar kerékpáros válogatott csapat tagjai voltak. Egyikük, a makói Csáki Csaba (Radnóti gimn.) két évvel ezelőtt Brüsszelben, a másik, a mezőkövesdi Csáki Tibor (Tömörkényi G.) pedig a tavalyi brüsszeli Európa-versenyen. Most mindketten szegedi diákként, s egy kategóriában szerepeltek.

Eredmények: Általános iskolások: 1. Ságváritelepi isk., 2. Tápé, 3. Gárdonyi isk.

(Mihálytelek). Egyéniben: lányok: 1. Kispál Erzsébet (Szőreg); fiúk: 1. Szabó András (Dózsa isk.).

Középiskolások: A-kategória (14–16 évesek): 1. Kőrösi Tibor (Tömörkényi G.), 2. Csáki Csaba (Radnóti). B-kategória (16–18 évesek): 1. Csányi Péter, 2. Mester János (mindkettő Radnóti G.). Az iskolák közötti csapatversenyt a Radnóti gimnázium nyerte a Tömörkényi és a Ságvári Endre gimnáziumok csapatai előtt.